

Sidrišča v skali – 1. del

✍ Aljaž Anderle, Tadej Debevec¹ ✍ Georg Sojer² 📷 Tomaž Jeras

Alpinistična naveza se v steni praviloma varuje z vrvjo. Pri tem so sidrišča bistveni varnostni element, ki predstavlja povezavo med navezo in steno. V našem prvem prispevku o sidriščih bodo predstavljene osnove za izdelavo sidrišč na zanesljivih fiksnih točkah. V prihodnjem prispevku pa bomo predstavili principe izdelave sidrišč pri fiksnih točkah slabše kakovosti.

NAMEN SIDRIŠČA

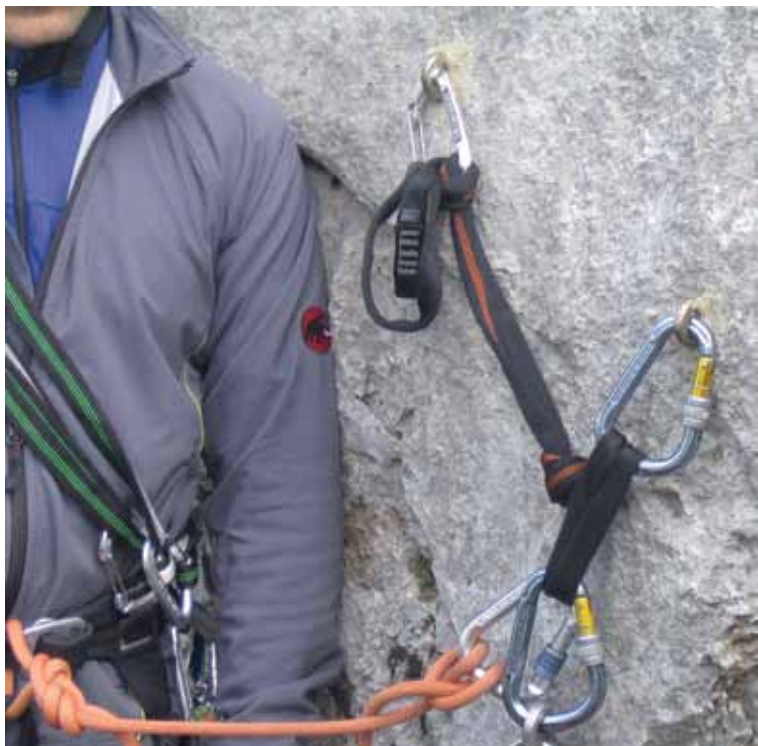
Sidrišče torej predstavlja enega ključnih elementov v sistemu varovanja, ki ga uporabljamo pri plezanju v gorah in pri plezanju daljših športnoplezalnih smeri. Glede na raznolikost pogojev, ki vladajo v stenah, je jasno, da mora biti sidrišče prilagojeno situaciji, predvsem pa mora biti varno. Osnovno načelo naj bo funkcionalnost in enostavnost izdelave. Naloga vsakega sidrišča mora biti zagotavljanje varnega stika naveze s steno in zaustavljanje morebitnega padca. Enega samega pravila pri izdelavi sidrišč torej ni, praksa in številne raziskave pa so v zadnjih letih pripeljale do novih spoznanj, ki se upoštevajo v sodobni alpinistični tehniki.

VRSTE SIDRIŠČ IN KAKOVOST FIKSNIH TOČK

Sidrišča se v osnovi ločijo glede na število in zanesljivost fiksnih točk, katere jih sestavljajo. Fiksne točke so tiste, ki navezi omogočajo varen stik s steno. So različne in so bodisi že nameščene v steni bodisi jih namestimo sami. Predstavljajo jih lahko naravne danosti (skalne luske, mostički, drevesa, itd.) ali pa ustrezni pripomočki, od katerih so najbolj poznani klini, poleg njih pa še svedrovci, zatiči, metulji, itd. Njihova nosilnost se lahko bistveno razlikuje – kakovostni svedrovci zdržijo obremenitve nad 20 kN, stari klini pa lahko izpadejo že ob močnejšem potegu z roko! Zato je potrebno pred izdelavo sidrišča vedno preveriti kakovost fiksnih točk in po potrebi dodati nove.

OPREMA ZA IZDELAVO

Praviloma za izdelavo uporabljamo sešit najlonski trak, dolg vsaj 120 cm. Pri tem je pomembno, da je trak širok vsaj 12 mm. Ožji trakovi, izdelani iz zelo togih aramidnih vlaken (dyneema, spectra), imajo nižji prag trganja in taljenja, pri uporabi vozlov in ob drgnjenju preko ostrih robov pa se njihova nosilnost lahko zmanjša tudi na manj kot 10 kN. Za izdelavo sidrišč je uporabna tudi glavna vrv ali pa vsaj 7 mm debela pomožna vrvica.

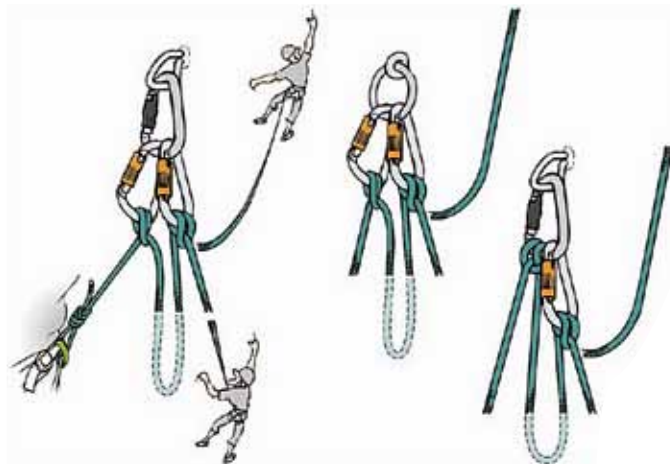
Slika 5: Izdelava bičevega vozla z obema pramenoma traku – v vponko z matico vpnemo še končno zanko traku.

SIDRIŠČA NA ZANESLJIVIH TOČKAH

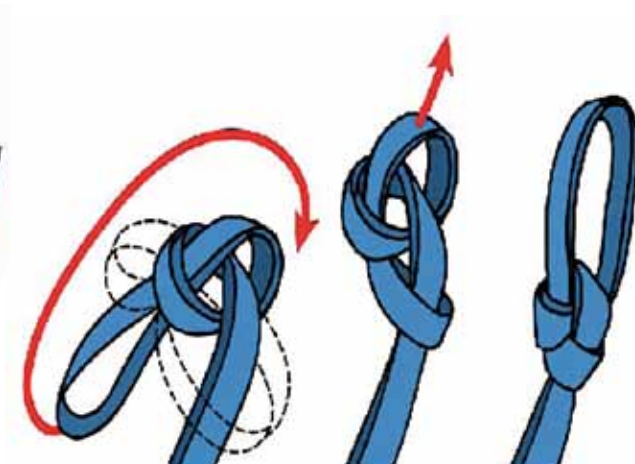
Kot zanesljive v našem primeru obravnavamo točke z nosilnostjo vsaj 10 kN. Največkrat so tovrstna sidrišča izdelana iz dveh točk, ponekod, predvsem v športnoplezalnih smereh, pa so na sidriščih nameščeni enostavni sidriščni svedrovci oz. obroči, ki omogočajo izdelavo enotočkovnega sidrišča.

¹ Gorska vodnika IFMGA.

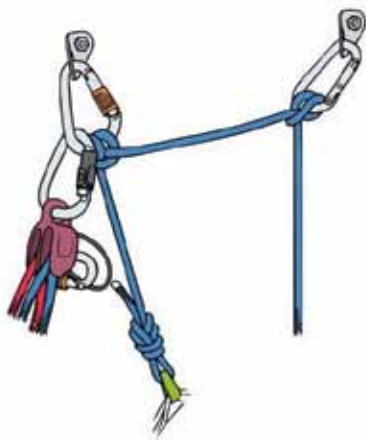
² Skice iz skripte Übersicht Standplatzbau, Chris Semmel DAV, julij 2009.

Slika 1: Sidrišče na eni zanesljivi točki – svedrovcu

Slika 2: Izdelava sidriščnega vozla (dvojni najlonski vozle)

Slika 3: Zaporedna vezava z glavno vrvjo

Slika 4: Zaporedna vezava z najlonskim trakom

1. Enotočkovno sidrišče – slika 1

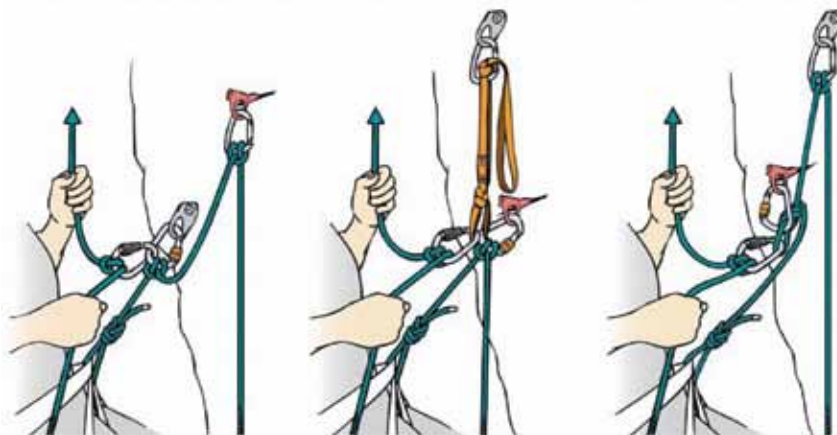
To je najenostavnejša različica sidrišča, kjer nam za vez s steno služi samo ena zanesljiva točka. Poleg sidriščnih svedrovcev je to lahko tudi drevo, skalni blok, mostiček itd. Za izdelavo ne potrebujemo veliko materiala, pogosto le dve vponki – v eno se privežemo, v drugo pa varujemo. Vponki sta lahko vpeti vzporedno (ena poleg druge) ali pa ena v drugo. V primeru, da imamo vponki vpeti eno v drugo, moramo paziti na to, da nam ob morebitni obremenitvi varovalna vponka ne nalega na vratca sidriščne vponke, zato jo vpenjamo na notranjo stran – proč od vratc, hkrati pa v smeri napredovanja našega soplezalca.

2. Sidrišče na dveh zanesljivih točkah

Če imamo na voljo dve fiksni točki, od katerih je vsaj ena 100 % zanesljiva, ju povežemo med seboj z zaporedno vezavo, ki se izvede z najlonskim trakom (slika 4) ali z glavno vrvjo (slika 3) in lahko regulira z bičevim vozlom. Za centralno točko sidrišča nam lahko služi vponka ali pa sidriščni vozle, ki ga izdelamo iz najlonskega traku (slika 2).

Centralna točka se nahaja neposredno ob izbrani fiksni točki in jo predstavlja vponka ali pa zanka sidriščnega vozla. Sidriščni vozle vponko z matico v izbrano točko, nato pa trak z bičevim vozlom fiksiramo v drugo, rezervno točko. Povezava med točkama mora biti napeta, kar dosežemo z regulacijo bičevega vozla. Bičev vozle lahko izdelamo z enim pramenom traku ali z obema, pri čemer moramo nato v vponko z matico vpeti še končno zanko traku (slika 5). Pomembno je, da je medsebojna vezava izvedena tesno, da je primarna fiksna točka prednostno obremenjena, rezervna fiksna točka pa v primeru delovanja zelo velikih sil podpira primarno ali pa celo prevzame obremenitev, če bi prišlo do njene izpultitve. ●

Opomba: Omenjeni podatki so namenjeni poznavalcem in niso vseobsegajoči. Pravilna uporaba omenjene alpinistične tehnike zahteva ustrezno izobraževanje in razumevanje postopkov in ukrepov varovanja, uporabe opreme in gibanja naveze, ki si ga lahko pridobite v različnih programih izobraževanja na planinskih društvih, klubih in pri gorskih vodnikih.

Slika 6: Nekatere različice zaporedne vezave dveh fiksni točk. Prednostno obremenjena je ponavadi zanesljivejša točka, ki pa ni nujno nam najbližja. Tak način izdelave sidrišča se najpogosteje uporablja tudi v ledu.

Program za turizemsko, lastnično in raziskovalno stanovanje
poslušalke & poslušalec

Severni del Lj.: 91,4 MHz
Ljubljana: 103,3 MHz
Notranjska: 104,1 MHz
Gorenjska: 107,4 MHz

Radikalno zmeren,

RADIODUR

da ne bi bili moteni.